

idő alatt észlelhető; s innen magyarázható az is, hogy e város lakosai, a jóllét kedvező helyzetében a művelődésre, szellemük s tehetségük kiképzésére is nagy hajlammal s akarattal törekednek.

Már jóval az iskolai új törvények előtt Arad városa melegen fölkarolta a tanügyet, s mind az elemi, mind a közép, úgy a leányiskolákban egyaránt a kor követeléseinek megfelelő újításokat hozott be, s ha mindenben el nem érte is a kívánt célt, annak nem az akarathány, de egyéb, az eddig „közös baj” volt oka.

Magán-reáliskoláját nagy számmal látogatják a növendékek; van külön kereskedelmi iskolája, mely évenként számos jeles kereskedőt bocsát ki falai közül, s végre az általános régi óhaj teljesült, midőn az eddigi gymnázium helyett, már a közel jövőben teljes liceum nyitja meg terméit a tudományt kereső ifjúságnak.

A hatalmasan terjedő műveltség nyoma élénken nyilatkozik a város külső csinosodásában is. Évenként számos régi, korhadt épület helyén emelkedik újabb díszes lakház; s bár főtérén is találkozik még elég szűk, szűkös épület, mely szerényen guggol egy-egy kétemeletes ház tövében; de az építési bejelentésekből kitűnik, hogy pár év alatt a most is elég díszes főtérnek — egészen megmosdott, fővárosias tekintete lesz.

Ily öreg épületek egyike a vén város-háza, egy valóságos bagolyvár, mely helyen — mint a kész terv mutatja, — nemsokára tekintélyes városházat fog Arad láthatni. Ily öreg épület a főtér mellett kis közben a régi színház, egy inkább magtárnak látszó kötettség, mely a legközelebbi időben skártba kerül, miután már a kölcsön-szerződés is megvan köztve a bécsi hitelintézettel, egy a főtér, valóságos főtérre alakított nagyszerű színházi épület föl-építésére.

Skártba kerül az öreg iskola is, hogy legfőbb egy év alatt kinyíljék helyette a Marosparton épülő liceum; melyhez hasonló középtanoda akár terjedelmét, akár czélszerű beosztását, az épület nagyszerűségét vagy az építési stílyt tekintjük — egész Magyarországon alig leend, s párját még a külföldön is keresni kell.

Arad fútjának egyik díszes a megyeház, melynek régi részét, jelenleg a két év előtt épült új épülethez idomítják, s a kettő között örökös sugár jegyének s a rostélykerítés mögött a szépen berendezett udvart kert valóban kellemesen lepi meg a szemlélőt.

De leginkább büszke lehet Arad a jó hírnévre, melylyel az egész ország előtt bír. Magyar vendégszeretete most is a régi még, mit annyiszor volt alkalma e városnak megmutatni jó és rossz időkben; lakosainak műveltsége pedig oly jó hírből áll, hogy hazai és külföldi művészek, kik csak a fővárost választják működésük helyévé, rendszeren Aradért kivételt tesznek s alig van oly valódi műveltség, melyben Pest után ne részesülne.

Legujabban Arad nevének ismét egy műveltség-történeti hírrel kapcsolatban emlégeti az ország; Aradon tartják t. i. az orvosok és természettudósok XV-ik nagygyűlésüket; s ha ez alkalommal a város főtérnek látképét s néhány főbb épületét, melyeknek nagy része már inkább a múlté, — bemutatjuk, hiszszük, hogy kedves dolgok cselekedtünk olvasóinknak

— r — — n —

A vén szentkép-árasnő.

Ott ül még most is a templom előtt,
A mint először láttam;
Tíz éve ennek! A járókelők
Megnézik, s nem hiában.
Én már öt sokszor megnéztem, de még
— Ha arra visz el útam —
Ma is elnézem gyakran a szegényt:
Ott ül s varr szomorúan.

Úl s varrogat; az orrán pápaszem;
Mellette egy kis asztal;
Ez asztalon sok mindenféle szent
Hever kipingált arccsal.
A szentek képét s életrajzait
Árulja ő a népek;
Árulja reggeltől késő alkonyig,
S türelme nem ér véget.

Mert hát a vásár nem megy ám sehogy,
Akármily olos minden;
Tűjén a czérna húszszor is lefog,
De vovó újra nincsen.
Pedig lassan varr; száraz keze már
Gyakorta belelankad;
Hjal az idővel sok minden lejár!
S vége lesz minden bajnak.

Azért csak ül a vén anyóka s varr,
Varr, a hogy telik épen;
Árulni tán ő már nem is akar,
S csak ott ül — szűkágépen.
Óreg hátát a templomnak veti,
Ép mintha támogatná...
Vagy mintha ez oly jól esnék neki,
S a szokás fogva tartná.

Szegény öreg! — Színvesztve csügg a sok
Szép olvasó is sorban;
Nem veszik, csak a szegény búcsusok,
Különös szent napokban.
Ezek nélkül tán már az isten is
Elhagyná e világot!
— Ezt gondolhatja, bár nem mondja is —
S tovább szegi a vásznot.

Ott ül még most is a templom előtt,
A mint először láttam;
Tíz éve ennek! A járókelők
Megnézik, s nem hiában.
Én már öt sokszor megnéztem, de még
— Ha arra visz el útam —
Ma is elnézem gyakran a szegényt:
Ott ül s varr szomorúan.

Benedek Aladár.

Zsugori Péter kincse.

(Amerikai beszéde.)
(Folytatás.)

Másnap reggel Péter korán fölkel, bal-tát, kalapácsot és fűrészt ragadott kezébe, a mely romboló szerszámokat még azelőtt este ágya mellé helyezé, s így fölfegyverkezve a padlásra sietett. Csak gyéren volt ez megvilágítva ilyen korán a napnak hideg sugár-törédekei által, melyek az ablak homályos üvegszemlein épen most kezdetek beszivárogni. Egy erkölcsbíró bőséges anyagot lelt volna e padlásszobában eszelők és gyakorlatiatlan bölcsekedése számára. Letűnt divatoknak s egy-egy nap elévült limlomának volt az csarnoka és mindannak, a mi csak egy nemzedék előtt birhatott értékkel, s a mi aztán ide a padlásra vándorolt, mikor az illető nemzedék a sirba költözött, nem azért, hogy épségben fön maradjanak, hanem csak azért, hogy ne legyenek láb alatt. Péter egész halmaz sárga, penészes üzletkönyvet látott pergamen táblákkal, melyekbe rég elhalt és eltemetett hitelezők írták föl rég elhalt és eltemetett adósaik nevét; az irás azóta annyira elhalványult, hogy talán behosodott siriratuk is olvashatóbb lenne. Talált régi molyette öltönydarabokat is teljesen szétrongyolva és foszladozva, különben Péter talán föl is vette volna őket magára. Volt egy meztelen rozsdás fegyver is, még pedig nem

katonakard, hanem valami nemes ember csinos francia vitorje, mely sohasem hagyta el hüvelyét, míg ez végképen el nem veszett. Voltak botok is legalább huszféle különböző kiadásban, de arany fogantyujut egyet sem talált, s cipőcsatt és kapes is volt ott elég, mindenféle anyagból és fajtából, csak épen hogy ezüstből vagy drága kövekkel kirakva nem volt egyetlen egy sem. Itt egy nagy láda tele volt magassarku és hegyes orru csizmákkal, amott meg egy állványon mindenféle üvegek és üvegsék voltak láthatók, félig elfogyasztott orvosszerekkel, melyek, miután első felők megtette kötelességét a Péter őseinél, ide kerültek a halottas szobából. Emitt meg — hogy ne adjunk hosszabb leltárt e furcsa dolgokról, melyek még sohasem kerültek árverés alá — egy roppant nagy, de már meglehetősen összetöredezett ócska tükör látszik, mely a felületére illepedett por és homályosság miatt e régi holmikak sokkal odonszerűbbeknek tüntet fel, mint a milyenek valóban voltak. Mikor Péter, nem is gyanítva, hogy itt még tükör is lehet, meglátta benne saját alakjának elmosódott körvonalait, majdnem azt hitte, hogy talán az előbbi Zsugori Péter tért vissza vagy segítni vagy megakadályozni az elrejtett kincs fölkeresésében. És e perczen az a sajtószéri gondolat cikázott végig agyán, mintha ő maga lenne az a Péter, ki az aranyokat elrejté, s most már tudni akarná, hogy hova? De biz azt ő csodálatos módon egészen elfelejté!

„Hallja, Péter ur!” — kiáltá Tabitha, apadlásra vezető lépcsőn állva. — „Bontott-e már annyit a házból, a mennyivel a theafőző tít alá befűthessék?”

„Még nem, vén Tabby!” — felelt vissza Péter; — „de mindjárt meglesz, miként látni fogja.”

E szavakkal fölemelt fejszéjét s oly erőteljesen csapkodott szerteszélyvel maga körül, hogy a fedél csak úgy porzott és recsegett, s egy pillanat alatt a vénasszony egy egész tele kötény forgácsot czipelhetett le magával.

„No legalább a télire olcsó fánk lesz!” — mondá Tabitha.

A jó munkát így megkezdvén, a mi emberünk mindent levert, a mi csak elébe akadt, vágva és törve a gerendákat és szarufákat, kifeszegette a lécszegeket s összeszezuzva és szertehányva maga körül a lécszeket és szindelyeket, irtóztató zakatolással, reggeltől estig. Azonban gondosan ügyelt, hogy a ház külső burkolatát érintetlenül hagyja, hogy a szomszédok még csak ne is sejtessék, mi történik oda át.

Soha még egyetlen bolond szeszélye sem tette Pétert olyan boldoggá, mint ez a mostani, pedig ő rendszeren mindig boldog volt, a meddig egyik-másik bolondsága tartott. Lehet, hogy volt valami olyan vonás a Zsugori Péter észbeli tehetségében, mely bensőleg jutalmazá meg őt mindazon számtalan külső rosszért, a mit néha okozott. Ha szegény, kopott öltözeti, sőt éhes volt is, és kitéve annak — miként nem egyszer történt — hogy a fenyegető vérgromlás örvénye már-már elnyelje, csakis teste élt ily nyomorult körülmények között, míg vágyó lelke egy fényesebb jövő napvilágát élvezé.

Már természetében fekdűött, hogy mindig fiatal igyekezék lenni s életmódjának iránya úgy hozta magával, hogy valóban az is lehetett mindig. Mit neki a szürke hajak, arczredők, az elgyengülés, erőtlenség! — Lehet, hogy öregnek néz ki s szikár vén alakja, melyet oly nehéz czipelni, nem a legkellemesebb; de a valódi, a tulajdonképeni Péter nagy reményű fiatal ember volt,

ki épen csak most lépett ki a világba. Kiegett ifjúsága újjászületve, üdén emelkedett ki a régi parázs és hamu közül minden újabb tűz gyújtás érintésére. Most is örömjongva éledett föl az! Ilyen sokáig — azaz: hogy nem sokáig, hanem csak épen a kellő korig — úgy élve, mint egy fogékony lelkű ifjú legény, meleg és gyöngéd álmokkal telve, most már elhatározá, hogy mi-helyt a rejtett aranyat napfényre segítheti, azonnal elmegy háztűz nézőbe és a város legszebb leányának szerelmét megszerzi magának. Mert hát van-e szív, mely neki ellene tudna állani? Boldog Zsugori Péter!

Mindezen — mert megjegyzendő, hogy Péter már régóta lemondott eddigi mulató helyeinek, a biztosító hivataloknak, olvasó-termeknek és könyvkereskedéseknek látogatásáról, a magán körök pedig nem igen törték magukat az ő jelenlétének megtisztelő szerencséje után, — tehát esténként ő és Tabitha, bizalmas otthonossággal szoktak letelepülni a konyha tűzhelye mellé. Ez mindig bőségesen el volt látva napi munkájának romjai által. A tűz alapját, hogy ne mondjuk: magvát, egy roppant nagy vörös cserfa-tuskó képezé, mely miután több mint egy századig esőben és hóban a szabad ég alatt állott, szüntelenül „sirt” a hőség miatt, s mindkét végén csak egy omoltak könyei, mintha mindössze is csak két-három héttel azelőtt vágták volna ki. E fölött sulyos, erőteljes nagy fekete fatörzsök éltek, melyek mitsem törődtek a pusztulás elvével, s csak is a tűz volt képes őket megsemmisíteni, melyben azizóva vörösödtek, miként az izzó-vörös vasrudak. E szilárd alapra Tabitha egy könnyebb rakást emelt ajtófélforgácsokból, mindenféle facizfázatokból és olyan könnyen éghető anyagokból, melyek lobogtak mint a szalmatűz, és ragyogó fényt lövettek föl a terjedelmes kéménybe, kor-mos oldalait majdnem a tetőig megvilágítva. Közbe-közbe ki-ki csapott a konyha fénye a kandalló alól, bevilágítván a pókhálóval bevont szegleteket s a fejkék felett végig nyuló mestergerendát, mintha valami titkos hatalom üzte volna. Ilyenkor Péter vidáman mosolygott, míg Tabitha a kényelmes agykor élő képének látszott. Mindez természetesen csak ama fényes gazdagság jelképe volt, mely a ház lerontása folytán fog annak lakói fölött előzőlni.

Mig a száraz fenyű lobogott és pattogott, mint a diszkatonaság rendetlen sor-túze ünnepléses alkalmakkor, Péter elmélyvedve és hallgatagon állt a kellemes izgatottság egy neméke állapotában. De mikor a rövid ideig tartó lángolást és lobogást az a haragos vörös izzás, mely a tulajdonképeni meleget képezi, s az a mély, siró hang váltotta föl, mely az egész estén át tartani fog, ő is beszédessé kezdett lenni. Egy este százszor is nógatta Tabithát, hogy beszéljen valami újat nagybátyjáról.

„Maga már ötven év óta ül itt e puczikban, vén Tabby, és bizonyosan sok mindenféle históriát hallhatott róla.” — mondá Péter. — „Nem maga mondta-e nekem azt is, hogy mikor először e házba jött, egy másik vénasszony ült azon a helyen, hol most maga ül, ki házfelügyelő volt annál a híres Zsugori Péternél?”

„Igen, ugy volt az, Péter ur.” — felelé Tabitha — „még pedig majdnem száz esztendő volt az a vénasszony. Gyakran mondogatta, hogy ő meg az öreg Zsugori Péter nem egy barátságos estét töltöttek el együtt a konyha tűzhelye mellett — körülbelül épen úgy, mint a hogy mi teszszük most itt kettecskén, Péter ur.”

„Ugy látszik, hogy az öreg ur nem egy tekintetben hasonlított hozzám.” — mondá

Péter öntetszölgőleg, — „különbön aligha lett volna olyan gazdaggá. De nekem úgy tetszik, mintha pénzét okosabban is elhelyezhette volna — semmi kamat! — semmi, csak épen a biztonság! S aztán még a házat is le kell bontanom, hogy hozzá juthassak! Ugyan miért rejtethette el oly kegyetlenül — mit gondol Tabitha?”

„Mert nem tudta elkölteni” — mondá Tabitha; — „mert valahányszor a kincses ládához ment, hogy azt fölnyissa, az „örög ördög” mindig háta mögé lopózkodott és karját megragadta. Mert hát ugy beszélük, hogy azt a tömérdek pénzt, a „gonosz” adta volna Péternek saját erszényéből, a kit azután folytonosan gyötört, hogy állítson ki a házról és telekről az ő számára egy irást, de Péter megesküdött volna, hogy azt nem fogja tenni soha.”

„Épen a hogy én is megesküdtem Barna Jánosnak, egykori üzletársamnak” — jegyzé meg Péter. — „De mégis bolondság ez az egész história, Tabby! Én egy szót sem hiszek belőle.”

„No, megeshetik, hogy nem szentírás biz az” — mondá Tabitha; — „mert mások meg azt beszélük, hogy Péter csakugyan átruházta volna házat az „örög ördög”-re; azért volt ez a ház mindig oly szerencsétlen azokra nézve, a kik benne laktak. És mihielyt átadta neki Péter az „irást”, a kincses láda fázárult s Péter tele marokkal szedte ki belőle a sok aranyat. De ime, a mikor egy kissé jobban utána nézett, kisült, hogy ujjai között egy darab régi rongyot tartott.”

„Ugyan fogja be a száját, vén bolond Tabby!” — kiáltá Péter nagy dühösen. — „Olyan becsületes arany guineák voltak azok, a milyenek csak valaha Anglia királyának az arczképét magukon hordozták. Most már ugy tetszik nekem, mintha jól emlékezném az egész dologra, mint dugtam be én vagy az öreg Péter, vagy bárki volt is az, a kezemet vagy kezét s hogy huztam ki azt, vagy huzta ki az a más valaki, telve szinaranyval. Ócska rongyok! Hogy is ne?!”

De hát egy vénasszony mesebeszéde nem volt az a dolog, a mi Zsugori Pétert visszariaszthatta avagy csak el is bántortalaníthatta volna. Egész éjen át kellemes álomlátásai voltak és kora reggel örömtől dobogó szívvel kelt föl, a milyennel ifjúságán tul kevés ember lehet szerencsés dicsekedni. Napot nap után a legkeményebben dolgozva töltött el a nélkül, hogy csak egy perczet is elveszített volna, kivéve az evés idejét, mikor aztán Tabitha disznóhussal és káposztával tartotta őt jól vagy valami más harapni valóval, a mit innen-onnan összeszedhetett, vagy az isteni gondviselés küldött nekik. A szó szoros értelmében jámbor, istenfélő férfi lévén, a mi Péterünk sohasé mulasztá el áldásért fohászolni az egek urához; ha tán az étel nem a legjobb volt is, annál buzgóbban könyörgött, mert akkor szükségesebb volt az áldás; valamint hálát adni sem feledé el soha, habár az ebéd szegényesen ütött is ki, legalább a jó étvágyért, a mely mindenesetre föbbet ér, mint a gyöngye gyomor bárminő fényes lakomán is. Azután ismét visszasiétt munkájához és egy percz mulva már a régi falakról fölszálló por fellegebe volt burkolva, bár folyvást hallhatólag a szörnyű zakatolás miatt, melyet a romhalmaz között véghezvitt. Mily irigylésre méltó az a tudat, hogy hasznos munkában fáradozunk! Pétert semmi se zavarta, legfeljebb csak az elmének ama kísértészerű jelenségei, melyek inkább elmosódott visszaemlékezéseknek tűnnek föl, de néha mégis mintha előér-

zetek volnának. Gyakran megállt, csapásra emelt baltáját a levegőben tartva, és így szólott önnön magához: „Zsugori Péter, nem tevéd-e meg már ezt a csapást valamikor ezelőtt?” — vagy: „Te Péter, ugyan már mire való az egész házat lerontani? Gondolj csak utána egy kissé jobban, hátha eszedbe jut, hol van elrejtve az arany?” — Eközben a napok és hetek csak teldegettek, a nélkül, hogy valami nevezetesebb fölfeledést tett volna. Mindössze is néha egy-egy vézna, szürke patkány kandikált ki a lyukából a vézna, szürke emberre, csodálkozva, hogy miféle ördög bujhatott bele most ebbe a vén házba, mely eddig oly csöndes, békés tanya volt. Egyszer meg igazán megesett a szíve Péternek egy anya egér fájdalmán, ki őt vagy hat csinos, apró sima szőrű, gyöngye fücskát hozott világra és neki látnia kellett, hogy temeti őket az a világ épen abban a perczben romjai alá. De kincs — az még sincs!

Ez időtájban Péter, ki épen oly elhatározott vala, mint a Végzet, s épen olyan szorgalmas, mint az Idő, elkészült a legfelsőbb régiókkal és leszállt a második emeletre, hol épen egy utczára néző szobával volt elfoglalva. Ez hajdan háló szoba volt s a szóhagyomány ugy tisztelte, mint Dudley kormányzó s több más kitünő vendégek háló helyiségét. A butorzat eltűnt. Imitt-amott szinehagyott és szétmálolt papírszöngydarabok, de annál nagyobb csupasz falhézagok voltak láthatók, tele színrajzválatokkal, melyek főleg arczlben oda pingált emberföket ábrázoltak. Ezek Péter fiatalkori lángeszenek mutatóványai lévén, szörnyű nehezére esett azokat megsemmisíteni, mintha épen a Michel Angelo festményei lettek volna valamely régi templom falán. Azonban egyik rajz, még pedig az egyik legjobbjak, egészen másképen hatott rá. Egy rongyos embert mutatott az, félig egy áóra támaszkodva s vézna testével egy előtte tátongó gödör fölé hajolva és az egyik markát szétterjesztve, hogy valamit, a mit ott lelt, megfoghasson. De mindjárt a háta mögött, arczán ördögies vigyorzással egy alak jelent meg szarvakkal, bozontos farkkal és hasított körmökkel.

„Távazzal onnan sátnál!” — kiáltá föl Péter. — „Hadd szedhesse ki ez az ember az aranyát!”

Fölemelvén fejszéjét, akkorát ütött vele annak a szarvas uri embernek a koponyájára, hogy nemcsak azt tette semmivé, hanem a kincskeresőt is, és így az egész jelenet nyomtalanul eltűnt, mint valami bűvös látomány. Azonban fejszéje a falat is áttörte egyuttal s szemei előtt egy mély üreg tárult föl.

„Jézusnak szent lelke, ne hagy el! Péter ur, hát ön magával az „örög ördög”-gel civódik?” — mondá Tabitha, ki épen holmi titzélő szert keresett a leveses fazék alá.

A nélkül, hogy a vénasszonynak felelt volna, Péter még nagyobb lyukat vágott a falba és egy kis almáriomszerű rejtéket fedezett föl, a tűzhely egyik oldala mellett, a földtől körülbelül mellig érő magasságban. Semmi sem volt benne, csak egy sárgaréz lámpa, zöld rozsdával borítva és egy poros pergamen darab. Mialatt Péter ez utóbbit vizsgálgatá, Tabitha kezébe ragadá a lámpát s elkezdé azt kötényével dörszölni, surrolni.

„Nem szükség azt megsurolni, Tabitha!” — mondá Péter. — „Nem Aladdin lámpája, noha ezt is ugy vehetjük, mintha épen oly nagy szerencse jele volna. Nézzén ide, Tabitha!”

Tabitha átvéve a pergament s közvetlenül az orra elébe tartotta, mely egy vaske-

retü szemüveggel volt fölfegyverkezve. De alig, hogy elkezdett baktatni rajta, azonnal valóságos görcsös kacagásba tört ki, mindkét kezével a hasához kapván a roppant határozás miatt.

„Csak nem tart bolonddá egy vénaszszonyt!” — kiálta. — „Hisz ez itt az ön keze írása, Péter ur, épen olyan, a milyen Mexikóból küldött levele írva volt.”

„Mindenesetre bámulatos hasonlóság” — mondá Péter, újból szemügyre vévén a pergament. — „De hiszen maga jól tudja, Tabby, hogy ezt a rejtetket még azelőtt falazhatták be, hogy maga idekerült vagy mielőtt én a világra jöttem volna. Nem, nem! Ez az öreg Zsugori Péter írása; a fontoknak, shillingeknek és pennyeknek ez oszlopai az ő alakjai, melyek kincseinek mennyiségét tüntetik föl, és ez itt alant bizonyosan

után fölnyitá azt s kinézett a város főutcájára, míg a nap meg az ő régi házába kukkintott be. A lég noha enyhe, mondhatnók meleg volt, mintha csak egy dézsa vízzel öntötte volna nyakon Pétert.

(Folyt. követe.)

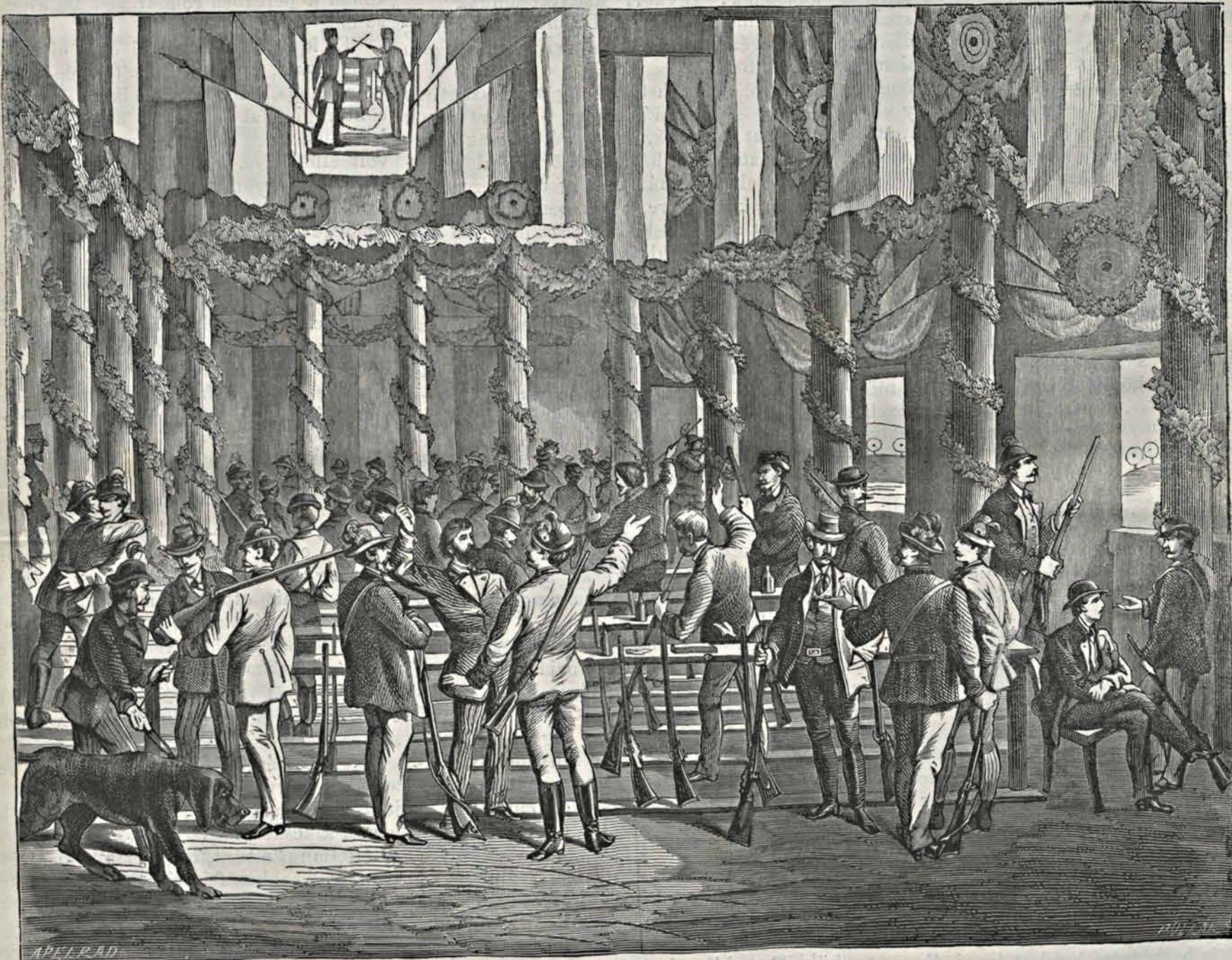
Az országos lövész-ünnepély.

Nem lehet tagadni, hogy társadalmi életünk ütere csakugyan kezdnek már egyszer lüktetni. Mozgalmat látunk mindenfelé, a közélet minden terén, ha nem is oly nagy mérvűt, a milyent szeretnénk, de legalább olyat, a melyik remélünk engedni, hogy nagymérvű is lesz még.

A múlt hét eleje rendkívül élénk lett Pesten. Számos idegen érkezett a fővárosba, hova a különböző vidékekről kéjvonatokat rendeztek.

Az ide érkezett idegenek közt láttunk szá-

Az ünnepély kedves emléket fog hagyni azokban, a kik részt vettek benne, s hisszük, hogy jótékony befolyást fog gyakorolni a közügyre is. Az itt voltak most mint az apostolok szét osztak az országban s magukkal vitték azt az eszmét, melynek, ha megtestesül, hazánk egy új hadsereget fog köszönhetni. Mert meg vagyunk győződve, hogy ők mindnyájan rajta lesznek azon, hogy hazánknak minden városában létesüljenek lövöldék, a melyeknek tagjai tudomásával bírjanak arról, hogy e szükséges intézményeknek komoly háttérük van, s azoknak még hasznát veheti a haza. Rajta lesznek, hogy a már meglévő lövöldék is jobb tudatára jussanak feladatuknak s ne tekintsek magukat oly egyleteknek, melyeknek a levegőbe puffogatásán kívül legfeljebb az a célja, hogy legyen egy közös mulatóhelyük, hol a sörnek bő fogyasztása mellett kedélyesen cseveg-hessenek.

Országos lövész-ünnepély: Diszlövészet a budai lövöldében.

az elrejtés helyére vonatkozik. De a tinta vagy elhalványodott, vagy ledörzsöklődött annyira, hogy most már tökéletesen olvashatatlan lett. Minő kár!”

„No de legalább ez a lámpa olyan jó, mintha új lenne. Az is több a semminél!” — mondá Tabitha.

„Egy lámpa!” — gondolá Péter. — „Ez fényt jelent kutatásaimra.”

Most az egyszer Péter több hajandóságot érzett magában e leleményén elgondolkozni, hogysen a munkát tovább folytathatta volna. Miután Tabitha a lépcsőkön lement, elmélyedve állt meg a pergamen előtt, az utcára nyíló ablakok egyikénél, mely a portól annyira el volt homályosulva, hogy a nap is csak nagy nehezen tudá az üvegtáblák foglalványainak árnyékát a szoba padlatára lerajzolni. Péter hosszas erőlködés

mos feltűnő alakot, zöld hajtókás kabátokban, fejkön tirol-kalapokkal, melyek mellett elejtett nyirfajd-tollak diszelegtek. Ezek voltak a lövészek, kik a budai lövészegylet évszázados ünnepére és az országos lövész-szövetség megalakítása céljából érkeztek körünkre.

Az ünnepélyről, mely öt napig tartott, szólnak már lapunkban, most tehát részleteibe nem bocsátkozunk, s csak a diszlövészetet akarjuk érinteni, melyről mai számunkban eredeti képpel kedveskedünk olvasóinknak.

A diszlövészet a budai új lövöldében volt, mely zöld ágakkal, virágfüzerekkel, lobogókkal, czimerekkel, zászlókkal, diadalmi jelekkel és szarvasagancsokkal volt felékesítve az alkalomból. A lövészek festői öltözékben számosan jelentek meg a lövöldében s megkezdék férfias mulatságukat. A lövöldének a céltáblák felé szolgáló oldala tágas lőrészekkel van ellátva, úgy hogy többben is célozhatnak egyszerre. A céltáblák a háttérben, domboldalban vannak elhelyezve, mint ez képünkön látható.

Az orvosok és természetvizsgálók aradi nagygyűlésének szereplői.

A „holt idény” vége felé, mikor az érdeklődés a közügyek, a magasabb érdekek iránt ismét ébredezni kezd s a forróságtól elnyomott szempilláit, álmosan még, felveti: első pillantása évenként egy tudományos és társadalmi tekintetben egyaránt érdekes és fontos gyűlékezésre szokott esni, mely rendszeresen augusztus végnapjaiban a vidék valamely távolabbi pontján, hol itt, hol ott, gyűjti össze hazánk orvosait és természetvizsgálóit, s ez-utóbbiak közé a természettudományok kedvelői mellett számos olyanokat is, kik a társas összejöveteleknek, a szép vidékekre való kirándulásoknak általában kedvelői a nélkül, hogy épen platói fellengző szerelem kötné a tudomány muzsáihoz.

Az idén Arad e pont. A legközelebbi napokban ott gyűléseztek hazánk orvosai, természetvizsgálói és kedvelői, onnan intézték érdekes kirándulásukat Világosra, s Erdély délnyugoti szögletébe, a vadregényes pontokban gazdag gyönyörű Hátszeg vidékére.

A közönség figyelmé tehát Arad s az ottani nagygyűlés felé fordult; s míg a napilapok naponként hoznak részletes tudósításokat az ott történő dolgokról, nekünk mint képes-újságnak kötelességünk képeken érzékíteni s olvasóinkhoz — kik oda

Első helyen Aczél Pétert említjük, Arad városának előbb polgármesterét, országgyűlési képviselőjét, legközelebbi főispánját; őt a legutóbbi — fumei — nagygyűlés az aradi gyűlés első alelnökül jelölte ki, s miután József főherczeg, kit elnökül kértek föl, a honvédség körüli elfoglaltatása miatt e tisztet el nem fogadhatta, Aczél Péterre nézett volna a tulajdonképi elnöki tiszt. Sajnos családi csapások, mint a gyűlés a megnyitás percében értesült, őt is meggátolták az elnöki szék elfoglalásában; de neve

bonne-t és a „Conservatoire des arts et métiers“-t látogatta. Sok ismerettel térvén haza, melyeket folytonos önművelés által is gyarapított, a mezőgazdaság és ipar terén érvényesíté azokat először is; minden e téren felmerülő jelenséget figyelemmel kísért, s mint praktikus gazda, nemcsak a hazai kiállításokon, de a londoni világiállításán is feltűnt s érmeget nyert kiállított termékeivel, melyek mind az állat — mind a növény- (különösen dohány-) termelés legkiválóbb példányait mutatták föl.

A magyar orvosok és természetvizsgálók aradi nagygyűléséről.

Dr. Poor Imre.

Dr. Róth Albert.

Aczél Péter.

Dr. Kéry Imre.

Dr. Darányi János.

nem mehettek el — mintegy tükörben közelebb hozni a várost s a gyűlést. Első képünk a városra hagy tekintetet vetni; ez jelképezze: mintha olvasóinkkal, a képzelt extrapostáján (elkéstünk, azért kellily gyors járművet vennünk igénybe) most közelednénk — most érkezénénk a városba.

Második képünk már a város kellő közepébe vezet; s míg szélrajzaiban Arad egy pár nevezetes épületét tünteti föl, középtűt őt arczképpel, részint a nagygyűlés fő szereplőit, részint Arad megye és város kitünőségeit mutatja be.

azért összefüze maradt e nagygyűléssel, még szorosabban összefüze magával Araddal, mintsem helyén való s alkalomszerű ne volna arczképe nek s életrajza egy pár főbb vonásának épen e korszoruban közlése.

Aczél Péter 1836. február 17-kén született Aradon. Itt végezvén iskolai pályáját is, kiváló előszeretettel szentelte magát a közjogi és közgazdasági tanulmányoknak. Szép vagyont örökölvén szüleitől, annak jövedelmét szellemi tehetségeinek képezésére igyekezett fordítani. E végett Párisba utazott s ott a legjelesebb tanintézeteket, a „Sor-

Szülemgyéjében és városában sok jótékony reformot vitt keresztül, s alig létesül oly közintézet, mely ne lenne kapcsolatban az ő nevével; így pl. közreműködött az aradi kereskedelmi bank, az aradi első gőzmalom, az aradi közuti vaspálya, gázvilágítás stb. létrehozásában. Azonkívül a népnevelés terén is tesz áldozatokat; az épülőben levő nagyszabásu mintalyceum és számos elemi iskola benne tekintti részint létrehozóját, részint egyik pártfogóját. A városban létező intézetek és egyletek legtöbbjének elnöke.

Érdemei elismerésül Arad megye már 1861-ben megválasztá tiszteletbeli főjegyzőjének. 1867-ben Arad polgármestere, 1869-ben országgyűlési képviselője lett. A jelen évi ápril 6-án pedig szülővárosának díszpolgára, míg legutóbb főispánja lett.

A természetvizsgálók most folyó nagygyűlésén elnöki helyét, mint már érintők, nem foglalhatván el, tisztét az ugyancsak Fiumében alelnökül megválasztott orvosi notabilitás, Poor Imre vette át.

Poor Imre 1823-ban született Dunaföldvárton, hol alsóbb iskoláit végezte is. 1835–1841 években a budai főgymnáziumban tanult, kitűnő sikerral. Először papi pályára szánta magát, és pedig különös hivatást érezvén a bölcsészeti és teológiát, különösen pedig a tanítási és nevelési módszertant, három évig működött a rend különböző házaiban mint gymnasiumi nyilvános rendes tanár. S e minőségben találta őt Nyitra — nem fogadalmas szerzetest még — az 1848-iki forradalom.

A haza hívószavára a papi s tanári pályát a honvéddel cserélte föl s a 134. sz. honvédszázalajba állott, ezzel osztva meg a haza jó és balszerencsését a szőregi véres ütközetig, mely után őt zászlóalja beteg hagyta el Mariefelden, honnan sikerült szülei házához visszatérnie, s a besoroztatás elől így menekülnie meg.

A forradalom lezajlásával nem tért vissza szerzetéhez s tanári állomásra, hanem a pesti egyetemre ment s az orvosi tudományok hallgatásához kezdett. Megtalálta valódi hivatása terét. A következők megmutatta. Őt évi, megfeszített munkásság után, 1854. orvostudori s szülészmesteri oklevelet nyert. S már az 1855-ki kholerajárvány alkalmával a pesti közpoház külön kholera-osztályát mint ideiglenes másod-orvos tett szolgálatot dr. Halász főorvos mellett. Pesten előbb szünnév meg a járvány, mint némely vidékeken, innen azonban a Jászszabgy és Nagy-Kunságba küldött ki, s a dühöngő kór ellen ép oly szakértelemmel, mint buzgalommal és sikerrel is működött. Visszatérve vidéki működéséből, rendes másodorvossá neveztetett ki a közpoháznál, az alig egy éves orvostudor. De ő tanulmányait a diplomával s a biztosított állomással nem akarta még befejezettek tekinteni, s egy évi hivatalos működés után 1856-ban Bécsbe, majd Párisba ment, hogy Sauer mellett kezdett orvosi tanulmányait, különösen a belgyógyászat terén, külföldi egyetemeken és kórházakban, elméletileg és gyakorlatilag gyarapítsa. 1857-ben visszatérvén, egyetemünk orvos-tanári kara a jeles és már is tapasztalt fiatal tudort asszisztensül (tanársegédül) választotta meg Sauer mellé, s e minőségben nemcsak az egyetem-kórházi betegeket ápolta a gyógyjavulatok szerint, hanem előadásokat is tartott a belgyógyászat különféle szakmaiból. Tanári hivatásának kétségtelen jeleit adta már ekkor, nemcsak mint jeles előadó, hanem mint eredeti fő, ki saját vizsgálatokra s a tudomány önálló miveltésére, részben továbbvitelére is van hivatva.

Igy ismertetvén meg magát, hogy tevékenysége s tudományossága saját önálló hatáskört nyerjen, Pestvárosa már 1858-ban a közpoházban (Rokusz) újonnan felállított külön-osztályt (a bőrbetegéket) adta át neki, tiszt. főorvosai ranggal; míg az egyetem ugyanazon évben magántanári minőséggel ruházta föl, ugyan e kór előadására. Még előkelőbb állást foglalt el az egyetemnél, midőn Gebhardt nyugalmaztatásával, 1860-ban, helyettes tanárul nevez-

tették ki, s a közpoházban, hogy 1861-ben rendes osztály-főorvossá választották. Ugyan ez évben a császárfürdő rendelő főorvosává hívatott meg, s egyszerűsége az országos himlő-ójtó intézet igazgatójává neveztetett ki.

Ime, aránylag rövid orvosi pályán, s jegezzük meg egészen önjerején, pártfogolás nélkül, sőt az ellenkezővel küzdve, emelkedett Poor az orvosi és tanári lépcsőzeten. Mint gyakorló-orvos a legkeresettebbek egyike. De munkásságának tulajdonképi főrésze s hatásának és emelkedésének valódi kulcsa: szak-irodalmi működésében keresendő. Kizárólag szaktudományának élve, folyvást haladva a korról, s a tudomány európai színvonalán tartva magát, önálló vizsgálatokra szintannyi tehetséggel mint hajlammal, természetesen, hogy föl kelle tünnie az orvostudományi irodalomban. Már egyetemi hallgató korában szerkesztette, s hat könyvomatán kötetben adta ki Sauer előadásait; külön is a kholera kórát; saját észleletei s tanulmányai alapján a görvény-kórról szóló jeles művét, mely második kiadást is ért; nagy feltűnést, sok tollharcot, s mint minden új és az elfogadott rendszerektől elütő, nem kevés ellenszenvet és vihart is ébresztett műve: „A lázvegy mint alkati betegség s ennek köre az orvosi különös kórban“, állapította meg híret mint önálló vizsgálót. Mint szerkesztő először az „Orvosi Hetilap“ mellett működött, majd maga alapított szaklapot „Gyógyászat“ címmel s mindkettőt saját cikkeivel, s értekezések egész sorozataival gyarapította. Szakirodalmi érdemeit méltányolván a m. tud. akadémia, őt 1864-ben tagjává választotta; székfoglalója: „Adatok a természet orvosi célszerűségéhez, vagyis: minden vidék megtermi az otthonos betegségek gyógyszerét.“ — mint akadémiai kiadás jelent meg.

Poor, mint orvos, mint író, mint tanár, eddig is nagy érdemeket szerzett már, s a szaktudomány még többeket vár tőle. Az orvosok és természetvizsgálók fiúmei vándorgyűlése alig ültethetett volna alelnöki székebe nála érdemesebbet.

Az aradi nagygyűlés titkára dr. Darányi János orvos-sebész tudor, szemész és szülészmester, kitűnő műtő, s Aradváros főorvosa. 1819-ben született, a kies fekvésű kis Andornakon, alig egy órányira Egertől, de Borsodban. Atyja építőmester volt, s Heves mezővárosba költözött, hol János fia növekedett s elemi iskoláit járta. Gymnáziumba előbb Pestre, majd Miskolcra adta jó reményű s ép oly tehetséges, mint szorgalmas fiát, a bölcsészeti tanfolyamot pedig Egerben kezdette és Pesten végeztette vele. Hajlama az orvosi pályára vonván a pályaválasztó ifjút, a pesti egyetem orvostanulói közé lépett s itt avatott tudorrá 1845-ben. Gyakorló orvosi pályáját nevelő városában Hévesen kezdte meg, de jó híre csakhamar terjedvén, Egerbe költözött be. Itt találta a forradalom, s ő honvéd főorvossá lett és a 49-ik zászlóaljba osztott be. Budavár bevételkor osztályos főorvos — s Komáromban dr. Rhédey halála után a nádorvonali kórházak igazgató főorvosa lett, mely állomáson maradt egészen a vár átadásáig.

1849 végével a m. kir. egyetemnél ürességbe jött tanársegédi állomása a sebészeti kármék mellett, ruházattal reá, s itt bő alkalm volt magát dr. Balassa mellett nemcsak a sebészeten, de kitűnő műtővé is képezni. Három évig volt ez állomáson. Ekkor Bács megye Ó-Kanizsa városa orvosául választatván oda költözött, s az egész alvidéken — mint műtő kiváltkép — nagy

hirre jutott és elsőrangúnak lön elismerve, keresve. 1858-ban Aradvárosra hívta meg főorvosául. A szenvedő emberiség javára itt magánkórházat állított s abban évenként száz és száz sebési műtétet hajt, ritka szakértelemmel és szerencsével végre. A legnehezebb legkritikáiban sikerült műtétek egyikét, a petefészek-tömlő irtást is, mi házában csak kevés esetben hajtatott még eredményre végre, ő szerencsésen végezte. Mint orvos és mint ember Aradon s vidékén közszeretben és tiszteletben áll s a fiúmei nagygyűlés Aradot tisztelte meg, midőn főorvosát titkárral választá.

Aradvárosból Arad megye területére léptünk s az aradi gyűlés alkalmából a megye két derék főorvosát is bemutatjuk olvasóinknak: Dr. Róth Albertet és dr. Kéry Imrét.

Dr. Róth 1815-ben született Nagy-Becskerekben, hol atyja gazdatiszt volt. Gymnáziumot ugyanott és Temesvárt, bölcsészeti Szegeden végzett. Atyja ohaja ellenére, ki őt papnak szánta, jogra ment Nagy-Váraddá, s onnan Pozsonyba, hol épen az 1832–6-ki országgyűlés állott. A fiatal jogász, miatt végzett, egyszerűsége hírlapíró, jelesen a „Pressburger Zeitung“ rendes tárczáirója is volt. Atyjának azonban nem volt kedve fiát ügyvédnek látni s a két pálya közti vitát kompromisszummal úgy fejezték be, — hogy Róth az orvosi egyetemre ment, hol 1840-ben orvostudorrá lett, majd a szülészeti és kórbonczatani lezárók hallgatása után Bécsben 1841-ben szülészemesterre; s három hónapra reá Pesten sebésztudorrá avatott.

Bécsből visszatérte után Pesten szűkebb baráti körben s önkényes hallgatóság előtt, kik közt elismert orvosok is voltak, az az időben Bécsben nagyban fölkarolt „kopogtatási tan“ ról tartott érdekes előadásokat.

Tanulmányai végeztével megkínáltatott a Rókusznál a sebési másod-orvosi állással, s már ekkor Pesten szép praxissal bírt; de mielőtt állandó megtelepedésre határozta volna magát, szülői látogatására haza rándult, hol az épen akkor tartott megyei közgyűlésen Torontálmegye táblabírájává s tiszteletbeli, majd helyettes főorvosává választott. E bizalomnak engedett, s honn maradt, hol mint helyettes főorvos, és különösen a szem-és mellbajok speciális orvosa, oly eredményre működött, melyről most huszöt év után is az egész két szomszéd megye a legnagyobb hálával emlékezik.

Itt találták őt az 1848-iki márciusi napok; hazafisága oly mérvben költé föl ellene a föllázított szerbek gyűlöletét, hogy ezek e „magyar Robespierre“-nek, ha már életét nem vehették, legalább vagyonát az utolsó szalmaszálig semmivé tették. — Először Kis Ernő parancsnoksága alatt katonai kholera-kórházi rendelő főorvossá lett, s egyidejűleg az 1-ső különosztályban is teljesített szolgálatokat. A szabadságharc alatt, majd mint zászlóalj főorvos, majd mint kórházi főorvos, s végre mint hadfogadó főorvos működött. — A császáriak az aradi várat föladván, azt a kivevő ellen-ellen-egészségügyi tekintetben (kórház, orvosi eszközök, gyógyszerár és betegék) Róth vette át, s mint ilyen írta alá az átadási okmányt. Aradról ismét Temesvárra rendeltetett, majd a becskeréki csata elveszte után — miután vagy 300 betegét biztonságí tekintetéből Gyarmatára szállított, Vécsey táborához; s azzal a fegyverletéltre Boros-Jendög ment. Végre Aradon Haynau elé jutott, kitől, miután hivatására, és az orvosra szorulóknak nyomorult állapotára hivatkozott, orvos társaival együtt szabadon bocsátott.

A szabadságharc után Aradon telepedett le, s 1850-tól kezdve pár évig ő volt a várbeli foglyok tisztke egyedüli orvosa, s nagy befolyásánál fogva, Castelitz tábornok és várparancsnoknál, kinek egyetlen gyermekét a haláltól menté meg, a szegény magyar foglyok számára reményföltötti kedvezményeket sikerült kieszközölnie.

1855. júniustól 1858. júliusig Aradvárosán volt helyettes főorvosa, s az alkotmányos élet beálltával 1861-ben közfelkiáltással választott meg Arad megye egyik főorvosává, mely állásáról a provizorium beköszönésével ő is lemondott, míg 1867-ben ujjal közfelkiáltással foglalta el helyét, melyen jelenleg is működik, s a körben, hol működik, valóban ritka buzgalmat fejt ki, kivált a közegészségügynek pártján őre és munkása. Munkálatát, melyeket orvosi szaklapok útján is közöl, a kormány nál is elismerő figyelemmel részesülnek, s főorvisi jelentéseiből kiviláglik, hogy a fölmerülő egészségügyi hiányok soha el nem kerülnek figyelmét, s azokból soha nem is hiányoznak a közegészségügy javítására célzó korszerű javaslatok. Mint orvos: megfigyelő s megnyerő bánásmódu; mint hivatalnok: fáradhatlan s alárendeltjeinek vezetője s tanácsadó barátja, s mint ember: jellemes, becsületes polgár s talpig magyar.

Hogy mikép működik főorvos társával hivatalos körében, jellemzi azon nyilatkozat, mit egy szaklap egy alkalommal közölt, hogy Magyarországon egy főorvos sem tett annyit a közegészségügy lendítésére, mint Arad megye két főorvosa dr. Róth Albert és dr. Kéry Imre.

Dr. Kéry Imréről részletes életrajzi adatok nem állanak rendelkezésünkre; de arra elég mégis, hogy e jeles és nagyérdemű férfiú életéről is bár vázlatos képet adhassunk. A Szepességen, Késmárkon született, e század elején. Tanulását is ott kezdte, majd Miskolcra s Kassán folytatta, ez utóbbi helyen a jogi tanfolyamot is végezvén. Nem mintha jogász akart volna maradni, de fiatalabb volt még, hogy sem egyetemre mehesse. Kassán végezve Pestre, az orvosegyetemre jött s a tanfolyam bevégezése után orvostudorrá avatott. Majd külföldre ment, tanulmányai bővítése s orvosi tapasztalatok gyűjtése végett. Utazásai közben érte az egész életére kiható szerencsétlenség: hogy hallását elvesztette. E testi fogyatkozás gátolta meg abban, hogy mint fővágya lett volna, tanári pályára lépjen, bár erre, és pedig a bécsi egyetemnél, nyílt kilátása. Kénytelen volt azt mellőzni s a nagy világ helyett félreesőbb zugot keresett magának, hol mégis a szenvedő emberiség javára működhesse. Arad megyébe vonult s Boros-Sebesen telepedett le — mint gyakorló orvos előbb, de a megye, fölismervén ritka tudományosságát, őt nemsokára főorvosává választotta. E minőségben negyven éve működik már, megyéje díszére. Különösen nagy szolgálatokat tett mindjárt, az 1831-ki nagy kholera alkalmával, mikor maga kérte meg a megyét, hogy az ország felvidékén dühöngő kholera tanulmányozására küldje ki őt, hol csaknem áldozatul esett, nem ugyan a kórnak, hanem a felbujtogatott földnépe lázadásának, mely orvosok, tisztviselők s általában az „urak“ ellen volt irányozva.

Vegyük elő csak a számokat s ezek nyomán a következő eredményt látjuk: a Magyar birodalomból van gyűjteményben 1036, az Osztrák birodalomból 816, Németországból 2674, a svájci köztársaságból 188, Belgiumból 62, Dániából 5, Németalföldről 54, Svéd-és Norvégországból 6, Szerbiából 10, Oroszfejedelemségekből 38, Montenegroból 1, Duna birodalomból 89, Olaszországból 74, Franciaországból 413, Nagy-Britanniából 191, Spanyolországból 13, Portugaliából 3, Török birodalomból 81, Görögországból 3, Azzából 7, Afrikából 6, az északamerikai Egyesült-Államokból 231, Mexikóból 21, Új-Granadából 1, Costa-Ricából 1, Braziliából 6, Peruból 1, Argentini köztársaságból 2, Ausztráliából 17-féle különböző folyóirat és hírlap. Megjelentek ezek az öt világrész 29 államában, 885 városában a következő 31 nyelven: németül 3820, magyarul 625, francziául 545, angolul 389, olaszul 123, csehül 60, oroszul 59, lengyelül 51, hollandul 44, tótul 42, románul 40, spanyolul 37, szerbül 36, horvátul 34, szlovénül 15, zsidóul 14, törökül 12, görögül 12, örmenyül 6, dánul 6, svédül 5, latinul 5, ruténül 4, portu-

gal nyelven 3, vietn ny. 3, bolgáru 3, svájci román ny. 3, vend, montenegrói, persa és kanakász indus nyelven egy-egy. Legtöbb lapja van gyűjtőknek Buda-Pestrel (628), Bécsből (447.), Párisból (336), Berlinből (303), Lipcséből (265.), Münchenből (169), Londonból (168), New-Yorkból (162) stb.

Egyes lapok közül kiválóan felhívják figyelmüket az olyanok, melyek nálunk teljesen ismeretlen országokat és viszonyokat tárgyalnak. Meglepet bennünket p. o. az „American Enterprise“ („Amerikai Közvetítő“), mely a világ leggyönyörűbb hirdetői lapja. Hirdetésen kívül nem közöl másd, de minden hasábjára csesmet, mely a zongoragyártás, hangjegyekereskedés vagy bármi egyéb üzletágra vonatkozó jelképes illusztrációkat tartalmaz. Ott van az „American Newspaper Reporter“, mely csakis hírlaphirdetési ügyeket közvetít; látunk itt aztán Corinne városból egy mormon lapot „The Corinne Reporter“ címmel, mely Amerikában is nagyon ritkán látható; ott van egy „Deborah“ cz. német lap Cincinnatiából; St.-Louisból egy szabadkőműves lap („The Freemason“); ott vannak New-York leghíresebb elz-lapjai: „Cocktails“ s a „Yankee-Notions“, mellett látható a caizmadiák és timórok lapja szintén New-Yorkból („Shoe and Leather Reporter“), mely csakis e két üzlet ügyeivel és neveztes egyének kiadásával foglalkozik; ott van az illusztrált „Brother Jonathan“ („Jonathán testvér“) cz. hetilapnak egy száma, melynek nagyságáról tanusodik azon adat, hogy az e számban közölt 5t novella egyike a „Hölgyfutár“ 1858. évi folyamának tizenkét számában volt közölve; ugyane szám hozta még Webster Dánielnek életnagyságu orszépbé.

Láthatunk vagy 25—30 mexikói és európai spanyol lapot Miksa császár könyvtárából, mint p. o. a „Semanario Economico“ madridi lap 1766. évi folyamának egy számát; láthatjuk a „The Boston Gazette“ cz. lapnak 1770. márcz. 12-diki számát, melyben Amerika szabadságharcának legelső momentumát van leírva, s ott közölve van egyszerűsége az első tüntetés alkalmával megölt nekrológia is, mely miatt gyászkerettel jelent meg az egész lap is. (Liptay Pál küldeménye.)

Égész halommal vannak továbbá a párisi Commune lapjai, mint a „La Commune“, „Le Reveil“, „La Sociale“, „Le Cri du Peuple“, „Le Moniteur du Peuple“, „Le Rappel“ stb. Van lapja az első francia köztársaság idejéből is: „Journal de Paris“, 1797-ből. Ott van Eugenia excsászárné londoni híres lapja is: „La Situation“, ott van a vörös köztársasági lapja 1850-ből („The Red Republican“ London).

Ha más világrész felé tekintünk, látjuk az „Alival Observer“-t Cap földről (Afrika), „The Eastern Province Herald“-ot a Cap föld Port Elizabeth városából; „The Transvaal Argus“ cz. lapot Transvaal köztársaságból; „The Indian Public Opinion“-t Lahoreból (Azsia), „The Times of India“ Bombayból; „Habazeleth“ cz. híres zsidó lapot Jeruzsálemből; „The Empire“, „The Argus“ stb. lapokat Ausztráliából; „The Parramatta Chronicle“ és „The Parramatta Mercury“ lapokat Parramattából. Láthatjuk aztán a híres londoni „Penny Illustrated Paper“ képes lap számát, mely roppant terjedelme daczára is számonként csak egy penny. Látunk egy londoni lapot „The matrimonial News“, mely csakis házassági hirdetéseket közöl hosszú hasábjakon át. De talán mint kuriózum legérdekesebb egy kanakász indus nyelven megjelenő képes lap: „Ke Alaula“ címmel, mely Ausztráliának Honolulu nevű városában jelenik meg, s melyet megjelenési helyéről a múlt évben hozott Sz. Török János utazó hazánkfi Szinnyei gyűjteménye számára.

Mindezeket csak futólag átnézzük is, egészen új világ tárul föl előttünk, mely meglep bennünket ismeretlen kincseivel, rendkívüli gazdagságával és általunk még csak nem is sejtett tarkaságával. Nekünk képeztünk sincs arról a sokoldalúságról, azokról a humberg-vállalatokról, a miket csak egy ilyen — aránylag kisded — gyűjtemény is föltár előttünk. Hasonszerű gyűjtemény előtt önkénytelenül érezni kell irodalmunk csekélységét, napi sajtónk kezdetlegességét. Hisz p. o. mik a mi legnagyobb lapjaink is egy amerikai közönséges napi közlönyhöz képest, mely a leg-tömtebb peti-betűkkel 9—10 hasábjal lapokat tölt be naponként kétszer?

De daczára ama tömegességnek, daczára a gazdagságnak és a külföldi és részben nagyságának rájuk nézve mégis legkevesebb a hazai termék. Ezekről akarunk még néhány szót ejteni annak kimutatására, hogy ha viszonyaink miatt nagyon

Hatezer hírlap. Köztudomásu dolog, hogy a nyomdászat összes termékei között a hírlapok azok, melyek elolvasás után a legszámadobó bánásomban részesülnek. Pusztítja ezeket boldog boldogtalan, s ha a szakfolyóiratok és képes lapok tán kivétel képeznek is e szabályszerű romlás alól, de e téren minden egyebet a kora feledés és halál kísér. Pedig nem kell bizonyítgatnunk, hogy egy nemzet mindennapi köz- és belletének ezek a legfontosabb források, mondhatók: a nemzetek napló jegyzetei, a melyek hűen visszatükrözik egészülben a kor gondolkodását, a nemzetek műveltségi fokozatát, süllyedését és emelkedését, egyezőval működésüknek minden irányát és kiterjedését. Épen ezért nagy veszteség nemcsak egy nemzet irodalmára, hanem a világ műveltségétörténetére nézve is, midőn megsemmisített, illetőleg nyomtalanul elenyészni látjuk lapjainkat.

Mi tehát csak örvendeni tudunk, ha koronként akad egy-egy hírlapbarát, a ki az irodalom ome háttérbe tölt hamupipókének védelmére kel s egyezik megmenteni mindent, a mi megmenthető. S la valahol szükség van ilyen egyénekre: hazánk mindenekelőtt igényeli az egyesek gondosságát, miután köztületeink, országos könyvtáraink — eddig legalább — vajmi keveset törődtek e tárgyval és vajmi kis mérvben iparkodtak a tátozólag hézagokat betölteni, a hiányokat kipótolni.

Ezzel egy szenvedélyes hírlap-gyűjtőt és egy hateres külföldöző újságot tartalmazó gyűjteményt ismertetünk meg futólag. Pár nap előtt alkalmunk volt ez érdekes gyűjteményt átlapozni, s midőn most erről néhány adatot fölörönlünk, eszünkbe sem jut a teljeséget vagy minden érdekes vonás kiemelése, csakis mintegy izelítő gyanánt kapunk ki a sokból valamit. Gyűjtőnk a „Vasárnap Ujság“ olvasóinak régi ismerőse, Szinnyei József, a „Nemzeti biztosító társaság“ szerény állásu hivatalnok, a kit szenvedély, kitartás és ügyzeretből folyó buzgalom arra képesítettek, hogy 1860-tól mostanig hatezer különböző hírlapból álló gyűjteményt mutathat fel és pedig a szélrészen minden irányából.

Legyünk elő csak a számokat s ezek nyomán a következő eredményt látjuk: a Magyar birodalomból van gyűjteményben 1036, az Osztrák birodalomból 816, Németországból 2674, a svájci köztársaságból 188, Belgiumból 62, Dániából 5, Németalföldről 54, Svéd-és Norvégországból 6, Szerbiából 10, Oroszfejedelemségekből 38, Montenegroból 1, Duna birodalomból 89, Olaszországból 74, Franciaországból 413, Nagy-Britanniából 191, Spanyolországból 13, Portugaliából 3, Török birodalomból 81, Görögországból 3, Azzából 7, Afrikából 6, az északamerikai Egyesült-Államokból 231, Mexikóból 21, Új-Granadából 1, Costa-Ricából 1, Braziliából 6, Peruból 1, Argentini köztársaságból 2, Ausztráliából 17-féle különböző folyóirat és hírlap. Megjelentek ezek az öt világrész 29 államában, 885 városában a következő 31 nyelven: németül 3820, magyarul 625, francziául 545, angolul 389, olaszul 123, csehül 60, oroszul 59, lengyelül 51, hollandul 44, tótul 42, románul 40, spanyolul 37, szerbül 36, horvátul 34, szlovénül 15, zsidóul 14, törökül 12, görögül 12, örmenyül 6, dánul 6, svédül 5, latinul 5, ruténül 4, portu-

sével egy időben a pesti kir. ügyész kinevezése is közzététik, kinek aztán az ügyészek kinevezésére befolyása lesz. Az ügyészek kinevezésének közzétételére az elnökök kinevezése után mintegy egy hónappal fog megtörténni. — Az első folyamodás kir. törvényszéki bírói és alügyészi, továbbá a járásbírói és bírói állomásokra fölhívó pályázat aug. 31-én jelent meg a hivatalos lapban.

Közművek, Lőce és Gőmlitzbánya szab. kir. városok főispánjává és a XVI szepesi város grófjává Breuer Sándor nevezett ki.

A magyar orvosok és természetvizsgálók aradi gyűlése, mint már társalapunkban említettük, aug. 28-án dr. Poor Imre elnöke alatt élénk részvétel mellett nyílt meg; a következő napokon a különböző szakosztályok ülészetek; s aug. 31-én indultak az első kirándulásra az erdélyi vasuton Radna, Lippa és Solymos felé. A gyűlés egész folyamának ismertetését aradi tudósítónk tollából lapunk jövő száma fogja közölni.

Kossuth beszédei. A „Magyar Újság” azon híre, hogy Kossuth beszédei — inkább fölolvastái, — melyeket Angliában és Amerikában tartott, közelbél német és magyar nyelven is meg fognak jelenni Liposében, — azt jegyzi meg, hogy a fölolvastások szövege csak egy illetékes példányban, t. i. a Kossuthnál levő eredetiben létezik, s azokon a nagy számúított maga annyit töltött, irrogatt és törölt, hogy a fölolvastásokat tartalmuk emelkedettségéhez méltón rendbe szedni és hitelesen sajtó alá bocsátani csupán Kossuth lehetne képes. Neki azonban ilyesmi — eléggé sajnálatos, nincs szándékában — s így, ha megjelen is a jelzett fordítás, — miután az angol eredetihöz sem Kossuth adta a szöveget — nem lesz az a valódi.

A Csokonai-szobor leleplezési ünnepélye okt. 14-én lesz Debreczenben. A pályázatra érkezett költemények közül a 40 db aranyra egyet sem találtak érdemesnek, s ekkép újabb pályaversek beküldésére új határidőt tűztek ki okt. 1-ig, mikor a legjobbnak okvetlenül kiadják a jutalmat, az eddig beérkezett költeményeket is számba véve. Most legjobbnak találták a IV. számú és Byrontól vett jellegű költeményt, aztán a VI. számú „A muzsáknak szójátja a sirt is megrázkódtatja” jellegűt. A szobor-bizottság egyszerűen újlag felszólítást intéz a debrecze-fritot adakozás után gyűjtésük össze.

A „berlini magyar egyesület” is megülte aug. 20-án Szent-István király ünnepét. Körülbelül hatvanan gyűltek össze a nevezett napon az egyet helyiségében (Hausvogtei-Platz Nr. 2.), hol délután 1/5 órakor nyitotta meg a gyűlést egy alkalmi beszédet Stern Hartwig elnök; ezután a „Szózat”-ot énekeltek el, majd két értekezés és egy szavalt következett. Grünstein József, Szent-István-ról, Dr. Krah „Attila”-ról értekezett, míg Nikászy Ede Petőfié, „Élet és halál” című költeményét szavaltta el, mely előadások mind-egyike nagy tetszésben részesült. Az emlékünnep vacsora és táncmulatság fejezte be.

A Feleki-pár székelyföldi utjáról, s különösen az udvarhelyszéki Nagy-Galambfalván, Feleki születésűen való fogadtatásokról érdekes levelet olvasunk a M.-Vásárhelyt megjelenő „Erdély”-ben. Székely-Keresztúrtól Udvarhelyre menve, utba esik N.-Galambfalva, egyszerű, de szép fekvésű s nő népi székely falu, hol Feleki született. Julius 17-kén alkonyat felé értek oda, s az éjet ott valának töltendők Sebassy Albert vendégszerető házában. De a falu népe, mely helyeségre születte búska, nagyszerű fogadást készített a művészpárnak, kik maguk részéről szintén némi emlékekben akarták részesíteni a kis falut s reform egyházát. A falu minden utéjára tisztára söpörve, a házak innepi szubben, a dombon álló templomhoz vezető kölépés zöld ágakkal s koszorúkkal díszítve, s a nép örege, apraja ünnepi ruhákba öltözve várt rajtuk. A mint a faluba béért, megkondult a harang, a mint kálviniistáknál a püspököt szokás fogadni. A nép éljenzéssel, leányok virágfüzérrel, a férfiak csinos beszéddel üdvözölték, mit Feleki meghatóan viszonzott. Erre abba a házba kísérték, hol Feleki született, s mely egyszerű hajléka volt. Itt új üdvözlétek után átadták a helység lelkészének a helybeli templom számára hozott értékes ajándékokat; egy aranyos szegélyű, szép kötésű nagy bibliát; egy gazdagon aranyozott urvasorai helyett arany fődél és ezüst tálcával; egy Felekiné által sajátkezűleg himzett damasz asztalterítő és egy igen díszes párkányhímzés a szőszekre, mikert a lelkész egyháza nevében meleg köszönetet mondott. A művészpár másnap utazott tovább Udvarhelyre, hol néhány vendégszerettel ragadta el a lelkesülni tudó közönséget.

A 24-ik gyermeké. Nógrádmegye Divény községében egy menyecske a napokban a 24-ik gyermekkel ajándékozta meg férjét. A hajor Pálz egyik faluban, Waldhambachban egy cipőfőltető neje szintén a 24-ik szület. A lelkész kijelentette, hogy nemcsak azt, hanem a követezőket is ingyen fogja megkeresztelni.

Érdekes menyegző. Budán közelebb W. bodnármezt kelt egybe — nejevel, [Tizennegy év előtt váltak el egymástól. Azóta W. két ízben meg is nősült, s mindkét neje elhalt; első felesége szintén férjhez ment, de már 4 év óta özvegy. Most W. tehát negyedszer állt az oltár előtt s pedig ezuttal azzal, kivel először mondta el a holtomiglant. Az elválva élt feleket első házasságukból való 16 éves leányuknak temetése hozta össze, s akkor békültek ki.

Gyilkosság. Dad községében (Komárom) aug. 22-kén éjjel egy ismeretlen tört be özvegy Györgyné házába, s a 70 éves nőt meggyilkolta. Nyakát vágta el, úgy hogy rögtön meghalt. A gyilkos a szerencsétlen nő leányát és unokáját is megsebezte. A gyilkosság okát nem tudni, s az elvetemültet most nyomozzák. Eddig csak annyi nyom van, hogy a kés, melylyel a szörnyű tettet végre hajtotta, a házhoz való.

Öngyilkosság. Mint a „Gy. Postának” írják, Konkolyi Dénes, komárommegyei öregtagyosi földbirtokos, a tatal járásnak az ezelőtti országgyűlésen volt képviselője, aug. 22-én ismeretlen okokból arzonlotta magát.

Haldiosások. Lengyelfalva b. Orbán János egykori huszárszázados és felsőházi tag életének 92-ik évében, aug. 24-én Lengyelfalván elhunyt. A megboldogult — egykor az erdélyi országgyűlésen az ellenzék kiváló tagja — édes atyja volt Orbán Balázs, országgyűlési képviselőnek és a „Székelyföld leírása” című munka szerzőjének. — **Pelheő János,** nyugalmazott országos törvényeszi tanácsos, aug. hó 25-én élete 74-ik évében Rácz-Szent-Miklóson kimult. — **Gáspár András** 1848-ki honvédtábornokot és országgyűlési képviselőt is a sulyos csapást érte, hogy fia **Gusztáv,** ki a bikszádi fürdőre volt menendő, Szathmáron typhusba esett és elhunyt. — **Kvassay László** országgyűlési képviselőnek édes anyja, **Kvassay Gáspárné** született Moys Borbála asszony 76-ik évében Nyitrán meghalt. — **Párisból** aug. 31-ről távirják, hogy **Paul de Kock,** a kedvelt, termékeny regényíró 78 éves korában, ott elhunyt.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán csinos; közöljük. A más kettőn ismét az a bizonyos homály borong; ügyezkedik a rejtelmességet átlatzóvá tenni. A mit tisztán meg nem érthetünk, hogyan élvezhetők teljesen. „Záróban” igen szép lehetne, egy kevésbé többlettel.
— **A gyasznapokból.** Úres újdonlástí stíly; erőltetett frázisok. Nem közölhetők.
— **Egy királyú bosszúja.** Isterjük e történeti rajzot Dickens „Household-words”-jából. Elég érdekesen van írva; de csúf történet, melyet csak mélyebb lélektani indokolás tehetne élvezhetővé; az pedig hiányzik belőle. Nem közöljük.
— **T-Földvár.** K. K. Az érdekes cikket nemsokára közölni fogjuk.
— **A lantos.** Úgy lantol, mintha ezernyolcszáz harmineczben írának.
— **Pest.** G. K. Az elmélkedések igen kezdetleges elméleti dolgok körül forognak, s nem illenek lapunk gyakorlati irányához. Kitalozásokban sincs semmi kiváló: szellemtlenség, ügyesség, új szemek — semmi. Aztán a magyarság! — „nézzük magunkat szét!” — Bizony, nézzé magát szét az irodalomban, mindenek fölött pedig a grammatikában!
— **Pest.** G. I. „Szerelmem.” Nincs benne semmi: sem gondolat, sem érzés, sem forma.
— **Nyiregyháza.** L. O. A levelet és küldeményt örömmel vettük, s a kitaláltba helyezett látogatást mindenesetre olvadjuk.

Szerkesztői mondanivaló.
— **Hajók.** G. I. A vándorlál igazán

Figyelmeztetés.

Berlin, 1871. július 12-én.

A berlini gazdasági múzeum igazgatója gép-próbákat rendezvén, a többek között a Vidats-ek is állítható taligájával be lón mutatva. A bemutató a szorgalmas gégyáros Eckert ur volt. E próbára a pesti gazdasági múzeum igazgatója is meghivatván, és mikor Eckert ur fogta a Vidats-ek szarvát, igen szép, mély tiszta barázdát vágott. Ekkor egy barázdát én vágattam, egy darabig fogtam az ekeszarvát, azután megállítottam a lovakat és e szavakat mondtam a jelenvoltageknak: a „magyar-ekét nem kell tartani, mert az tartás nélkül is szánt.“ És eleresztettem a Vidats-ek szarvát és húzott az eke magára 9 hüvelyknyi tiszta mély barázdát, a nagy számú közönség csodálkozására.

Kik hogy üdvözölnek is ide írták neveiket:

Girókuti Ferenc, az országos gazdasági és kertészeti múzeum igazgatója, J. Englisch, J. Hoffmann, dr. Tilly, Sonsits, A. V. Moll, dr. Wiitmark, G. Ritter, C. Tiedé, Eckert.

Ily ekék kaphatók Pesten, 2 nyul-utca 8-dik szám,

Vidats gyárban.

Biztos kutfőből tudomásunkra esvén, mikép találkoznak külföldi gyárak, melyek gyárunk készítményeit, a Vidats-eket utáncsinaltatni, s a Vidats nevet is az így utáncsinalt ekékre hamisan rányomják. Ezen jogtalan és méltánytalan, de a mellett ránk nézve káros eljárás ellen, midőn ezennel határozottan tiltakozni kötelességünknek tartanók, egyszersmind figyelmeztetjük, tisztelt gazdásainkat, kik gyárunkat megrendeléseikkel megtisztelni méltóztatnak és azokat, kik gyárunk készítményeinek elárúsításával foglalkozni ohajtanának, miszerint megrendeléseiket ezentul a hamis ekékkel megcsalatas kikerülése tekintetéből közvetlenül Pesten, 2 nyul-utca 8-ik szám megtenni sziveskedjenek.

1139 (2-6)

2 tiz lovas használt gözmozdony olesó árért kapható ugyanotti.

Uj kiadásban kapható

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában (Pest, egyetem-utca 4-ik szám) és minden könyvárusnál:

DÖNTVÉNYTÁR.

A magy. kir. curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű

határozatai.

Gyűjtötték:

Dr. Dárday Sándor és Dr. Gallu József,
m. k. igazságügyminiszeri titkár. m. k. semmitőszéki segédelőadó.

I. folyam ára 1 forint 50 krajczár.

II. " " 2 " " "

III. " " 2 " " "

IV. " " 2 " " "

A t. cz. vidéki közönséghez.

Alólírott ajánlja a mélyen tisztelt vidéki közönségnek jól berendezett és mindenkor friss árukkal ellátott

fűszerkereskedését

a „babér-koszorúhoz“

s biztosít a legpontosabb és olesó kiszolgáltatást utánvétel mellett. — Más szakmába vágó cikkek a legszivesebben megszerzetnek a szükségesség pénzösszeg megküldése mellett.

1093 (12-12)

Jármay Ármin,

Pesten, 2 szerecsen-utca 11. szám.

Ugyanott felvétetik a jöv. 6 tanfolyam megnyitásával egy 12-15 éves tisztes szülőktől való tanulóifjú szállás- és teljes ellátásra; megjegyzendő: hogy a lakás az evang. gimnáziumhoz igen közel van.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Mellbetegeket

értesítem arról,

miszerint mell-betegségek, különösen mellfájás, rekedtség, köhögés, nehéz lélegzés, egy igen szakértő és gyakorolt hásonszenvi orvos által sikeresen gyógyíthatnak.

Rendelvényi órák:

délután 2-től 4-ig.

Bálvány-utca 6. szám, 2. emelet

(ezelőtt vaczi-ut 24-ik szám.)

ERNST L.,

homöopath-orvos és szülész.

1045 (22-50)

Titikos

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is úgy kórodában, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegen legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátoltatnak, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtti 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszerik is megküldetnek.

1105 (5-12)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Magyar irodalmi szemelvények a magyar nyelv- és irodalombani oktatásra.

A szónoklat s költészet elméletének és

a magyar irodalom történetének vázlatával.

SZVORÉNYI JÓZSEF,

cist. r. áldozár, egri főgymn. igazgató s magy. akad. tagtól.

N. 8-rét (XXXI és 7341.) Füzve 3 ft. 60kr.

Mellbetegségben szenvedőknek.

A már Humbold Sándor által az ő Kosmos-ában ajánlott Coca-nővény Peruból, dr. Sampson tanár rendszere nyomán lapdacokká feldolgozva a tüdőbetegségeknek gyökeres gyógyítása eszközölhető, még azon esetekben is, ha már előrehaladott stádiumokban volnának is azok. Dr. Sampson egy tudományos értekezete az 1-ső számú coca-lapdacok használata felett különösen a coca-lapdacok tulajdonságait illetően, — (egy doboz ára a porosz gyógyszerészeti illeték szabályzata szerint 1 tallér, hat doboz 5 tallér) egyáltalában minden megrendeléshez hozzácsatoltatik, vagy pedig a „szerecsenhez“ (zum Mohren) ezimzett gyógyszerár által Mainzban ingyért küldetik meg.

1124 (3-7)

Sajtó alatt van

s a jövő tanév kezdetén okvetlen megjelenik:

A VEGYTAN ALAPVONALAI.

KÉZIKÖNYV

közép tanodák számára.

Dr. Kruesz Krizosztom

után

teljesen átdolgozta s az újabb elméletek alapjára fektette

Fehér Ipoly,

panonhalmi benevez tanár.

Heckenast Gusztáv, kiadó.

(3-6)

37-ik szám.

Tizennyolezadik évfolyam.

Pest, szeptember 10-én 1871.

Előzetes feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetően: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetényeket elfogad Bécsben: Oppellik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Hasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Paul de Kock.

(1793—1871.)

Ki nem ismeri a francia közeposztály s mindennapi élet, kivált a párisi erkölcsök páratlan rajzolóját, Kock Pált, vagy a mint más nyelveken is rendesen francziásan nevezni szokták: Paul de Kockot? Rendkívüli termékenysége, mely kifogyhatatlanul bocsátotta világgá évtizedek hosszú során át száz meg százra menő regényeit, szintoly kifogyhatatlan jó humora, a szelid érzékenység és jámbor frivolság vegyületével, mely minden művén élmlött, kivált a közeposztálynak, a párisi munkásoknak, és mondjuk ki — a grizetteknak is kedvencz írójává tették. Szigorubb erkölcsű öreg urak, nevelők és nevelőnek s mamák szent borzalommal veszik nevét is ajkakra; mert Kock az erkölcsök rajzában épen nem kényes s alakjai és kalandjai nem egyszer a sikamlósság árán is válnak nevetetőkké. Fialat művészek és iparosok szerelmeit, mulatókterek, nyilvános vegyes bálok, közbédlők s más ilyes helyek társaságait és kalandjait, a kissé könnyelmű, de alapjokban jó leányok életét, viszontagságait, im ezeket szereti ő festeni. Előszereettel fordul a vendéglők, omnibuszok, vasuti várótermek, boulevardok, boulogni erdő s minden oly hely felé, a hol válogatatlan publikum gyűl össze; s ezer meg ezer eredeti arczot, alakot, jellemet és szokást fest. De e ledér nép erkölcsi és élete neki nem a társadalom romlottságának, a vétek undokságainak s az emberiség megvetésre és gyűlöltre méltó voltának tüköre. Ő e nevető vidám arczal az erény és erkölcsök papja; az emberi gyöngeségeket nem titkolja el, nem kendőzi, — de azért ember-szeretettel predikál; nagy bűnök ronda mocsárja helyett ő az egyszerű élet csöndes felszínén szeret mulatozni; s ha festéseivel olykor csiklándozza is érzeinket (a miért fiatal leányok kezébe nem szokták adni), de

nem izgatja föl ros szenvedélyeinket, nem festi mámorító gyönyörrel a bűnt, s végtelenül sokkal kevesebb veszélyt rejt magában az újabb francia irodalom fesh és salonképes termékei részénél. Ő az a regényben, mi Beranger a dalban: szabad, de jó és szeretetre méltó. Maga a büszke és szigoruan vallásos Chateaubriand is úgy nyilatkozott róla: „Szeretem olvasni, így mond, műveit; Paul de Kockot olvasni: vigasztaló; ő soha sem festi elszomorító vagy csüggesztő alakban az embert; vele

ártalmára lesz erényüknek mint a mai nap oly divatos véres és házasságtörő regények.“ S ha Voltaire mondását: „minden irmodor jó, az unalmason kívül“ — alkalmazzuk rá, Kocktól, hogy jó író, nem lehet megtagadni, mert ő soha sem unalmas.

Jellemzésére még csak egyet mondunk. Paul de Kock tetőtől talpig francia.

S pedig születésére, vagy inkább eredetére nézve nem volt az. Bár a Páris melletti Passyban, de hollandi családból született. Atyja hollandi bankár volt, kinek

első neje elhalván, másodsor nősült s Párisban telepedett meg. A nagy forradalom itt találta; s Dumouriez-val közeli ismeretségben állván, ennek közbenjárása segélyével a köztársaság északi hadseregének élmezését nyerte meg, mi igen jövedelmező vállalatnak látszott. Az is lett volna valószínűleg, ha közébjött események Kock reményeit, életét, családja jövőjét, mindent meg nem semmisítettek volna. Kock maga is dühös republikánus s rajongásig hive uj hazájának, nem elégedett meg az élmezési tisztséggel, hanem a fegyveres sorba állott, hősileg küzdött Jemappes-nál, Valmy-nál s ezredesi rangot nyert. Barátja Dumouriez árulása s átszökése után visszatért Párisba, a fölzúdulat szenvedélyek által gyanusnak találtatott, elfogatott s a forradalmi törvényesség által elítéltetvén, ki is végeztetett. Neje is börtönbe vettetett, de terhes állapotára való tekintetből mégis megkegyelmezték neki és szabadon bocsátották. Így szülte, szomorú özvegyiségben, halál félelmek közt, úgy szólva a

PAUL DE KOCK.

vevéünk és remélünk.“ A szellemdús Gay Sophie pedig azt mondá művei annyiszor kétségbevonat erkölcsi érzékéről: „Nem való ugyan fiatal leányoknak, nemis számukra ír; de ha véletlenül mégis kezeikbe kerül vagy egy műve, bizonyosan kevesebb

vértap lábánál, gyermekét; a kis Pál keresztvize anyja könyei voltak.

Apjának első házasságából való fiai Hollandiában maradtak, s egyikük nevezetes életpályát is futott meg; katona lett, Indiába ment, ott vitézül harczolt, tábor-